

mium à castris, & à copiis nostris distamus. Statimque tubarum clangore, militibus omnis ordinis revocatis, victor se se in sua castra inter loquendum cum Legato recepit. Annibal aliquantulum progressus tandem acies reflexit, & in stationem . . . . . quis Oppidis habebat ire impera . . . . . Annibal casu equi . . . . . in usque ad sanguinem illæsam . . . . . infelix augurium multi prælagiebant.

Postero die cum Scaramucia Lavellus ab Annibale ad castra Scipionis transfugisset, & Johannem Ungarum egregium militem ad singulare certamen provocasset; dicto die hæstis concurrerunt; strenuè, lautèque rem pro se quisque gessit; Scaramucia in dextera sauciatur. Ungari, ut aiebant Veneti, pectus perforatum est; quibus ego fidem non præstiti, etenim torace perforato, illæsus ad Annibalem reversus est.

Postero die Sfortiani nocte intempesta Venetorum excubiatores invasere, ac tribus ca-

ptis, vox fugientium ad castra pervenit. Scipio primus omnium hostem insecutus est, quem milites omnis ordinis sequebantur. Sfortianos primus omnium inveniret, captos deserere, & terga dare Bracchianis coëgit. Tandem quadraginta pedites cum equitibus tribus capti sunt; hoc verè audeo dicere de majestatem Scipionis, quod eo præsentem nullus pugnae exitus fuit unquam Venetis infortunatus, etiam si fuerint numero inferiores. Habet enim Scipio quandam numinis majestatem, quam lædere hostis non audet. Et quod majus est, Annibal nihil unquam, præter Scipionis magnanimitatem, pertimuit; contraque Scipio tam præstanti animo in Annibalem armis circumfunditur, ut nullo pacto putet se se aliud quam victorias consecuturum. Quod ita esse, ex hoc percipi conjecturâ potest, quod Imperator Imperatorem sæpenumero ad pugnam vocat, aut collatis signis ad prælium. Et tamen ab Annibale Imperatore ma . . . & fortunato,

LIBER SECUNDUS EXPLICIT.

## TERTIUS INCIPIT.

**A**nnibal usus astutiâ quadam singulari III. Kal. Julias castra anteauram Gaidum versùs movit. Quod Oppidum in umbilico Brixiensis agri positum est. Is enim Ludovicum Principem Mantuanum, qui Venetorum Exercitum, Duce Karolo Gonzaga ejus germano, ante vicerat, & Tiberium Brandolinum factis induciis cum Veronensibus anteire, & Gaidi suburbia ingredi iusserat, simulans postero se die movere, ut Scipio trajicere aliud Exercitum non curaret. Quod posteaquam Scipioni cognitum est, cum Annibal Sinigo, confestim ipse à Pontevico Exercitum movit, existimans Annibalis Exercitum prævenire, ne apud Gaidum ejus castra locarentur; nullus enim locus plus eo Oppido Urbi Brixia obesse potest. Ergo Mantuanus Princeps, & Tiberius cum septem millibus utriusque ordinis militibus prævenierunt, occupaveruntque primum Suburbia, atque Oppidum circumdedere, & Castellum terreum, quam Bastitam vocant. Scipio autem ratus Annibalem anteire, aut illum apud Gaidum offendere, nimia celeritate fretus est. Incendebatur enim cum illo Martem laceffere, ac belli fortunam experiri, Legatis, ac ceteris Ducibus consilium non reprobantibus; sed cum Gaidum prope essemus, nunciatum est Scipioni Imperatori, tenere hostem suburbia, quæ ipse superiori anno inexpugnabilia penè fecerat. Tentare tamen voluit magnanimus Imperator, an posset ei loco succurrere; quod cum nequiret, aliquantisper manum cum hoste conferuit, tribus tantum cohortibus sociatus, ac peditibus ducentis; sed cum ei pugnae Annibal structis aciebus, ac peditibus suo ordine bene dispositis superveniret, Antonium Furliviensem Præfectum militarem egregium, & domesticos ejus milites, qui tunc cum hoste per quam fortiter dimicabant, revocari fecit, reflexisque aciebus, quas habebat paratas ad pugnam, Karolo Comiti, duci meâ sententiâ, ut præstanti animo, ita in re militari prudentissimo, retroflecti mandavit. Moxque Lenum versùs reflexi inde longo agmine, ac vagis impedimentis Porcianum pe-

tivimus, ibique Castra milites, Scipionis imperio, locaverunt.

**C** Postridie Scipio diligentissimus armis circumfusus, omnes Exercitus Duces, omnes Præfectos militares, & egregios cuiusvis ordinis milites capere arma imperat, & cum altero ex Legatis Jacobo Antonio Marcello Gaidum versùs profectus est, si quâ ei Oppido afferre subsidium queat; quod fieri nullo pacto potuit, nam cum suburbis Oppidum cingeretur, plurimo ac fortissimo utriusque ordinis milite ab utroque latere servabatur. Hinc à Principe Mantuano, & Tiberio Duce diligentissimo. Inde inter Gaidum, & flumen, quod Navilium vocant, ab Annibale Imperatorem astutissimo. Postero enim die Bastitam per insidias inter loquendum expugnaverunt, ereptisque eorum spoliis, qui pro Bastita aderant, liberavit. Hinc omnino sublata est Scipionis spes, Oppido posse succurrere: tamen nullam cum Annibale conditionem acciperet. Neque enim volebant Gaidenses ab Imperio Venetorum defecere, cui fide, & amore quam maximo astringebantur. Annibal ænea tormenta in muros locat, quæ dies, ac noctes Oppido erant infestissima, quamquam parum profectura; est enim Oppidum inexpugnabile, latissimis mœnibus, & turribus cinctum, ac terra plenum usque ad murorum intervalla, habetque latissimas fossas ante mœnia, ac profundissimas, & vivis aquis oppletas. Oppidum parvo spatio cingitur, Oppidanis sexcentis munitum erat, peditibus stipendiariis centum, equitibus verò centum & quinquaginta, quibus Georgius Comatus præerat.

**E** Interea turrim, quæ erat inter Brixiam, & Gaidum, à Venetis desertam, Annibal peditibus munivit. Est enim militibus suis peropportuna, propterea quod excurrentium militum receptaculum est, & speculum latissimi campi, in cujus medio sita est. Huic Turri Monterono est nomen, quam Scipio hosti eripere callidissimo consilio curavit, nam repente omnes ferè ejus loci custodes extra turrim vagantes offendit, nec poterant turrim ingredi, cum maximè optarent, occupantem aditum Scipione, quem retinere non potuit, pro-